

Китабын ады: Ислам төлими
 Мүэллиф: Әһмәдаға Әһмәдов
 Нәшр едән: Мубанилә
 Чап нөвбәси: Биринчи
 Чап тарихи: 2005
 Тираж: 4000

ایران قم

نام کتاب: تعلیم اسلام
 مؤلف: احمد اقا احمداف
 ناشر: مياھله
 ليتوگرافي: سینا
 چاپخانه: قلم
 صحافی: امین
 تاریخ چاپ: ۱۳۸۴
 نوبت چاپ: اول
 تیراژ: ۴۰۰۰
 شابک: ۹۶۴-۹۳۴۸۲-۸-X

НАШИРИ ВƏ РЕДАКТОРУ ҲАЧЫ КАМАЛ НОВРУЗ

Мүеллифин элиниздə олан бу китабы эсиндə онун «Исламын əсаслары» вə «Ислам əхлигы» əсəрлəринин давамыдыр. Əминик ки, бурада шəрһ едилən мəсəлəлəр муасир мусəlманларын Гур'ани-Кəримдən интихаб едилən бə'зи ајəлəри мəнимсəмəлəринə вə Ислам дининин шəгəликлəринə даһа дəриндən јијəлəнмəлəринə кəмək едəчək, Исламын мугəддəс шəхсијјəтлəринин дунјанын əһвалы вə онун мəзəммəти бəрəсиндə етдиклəри нəсиһəт вə тəвсијəлəрлə таныш олачаг, Гијамəт һадисəлəринин нə гəдəр јахында олдуауну Имам-зəманын зунур əламəтлəриндən һисс едəчəклəр.

Мубалигəсиз дəмək олар ки, вахты илə Ислам ганунлары чəрчивəсиндə һəјата кечирилмиш, лəкин сонралар унудулмуш милли адəт вə ын'əнəлəримиз, мəрасимлəримиз вə дикəр һəјати мəсəлəлəр бəрəсиндə китабда верилən зəнцин мə'луматлар өз дини вə милли кəклəриндən кетдикчə узаглашан муасирлəримиз учун миллиятин эсл симасыны өзунə гəјтармаг сəһəсиндə əвəзсиз вəсаитдир.

ISBN 5-8083-0092-5

БИСМИЛЛАҺИР-РӘҺМАНИР-РӘҺИМ

Аләмләрин Пәрвәрдиһарына һәмд вә шүкр, инсанларын ән јахшысы Хәтамүл-әнбија пәйғәмбәрә, онун пак-пакизә олан өвладларына вә хәлифәси Әли һәзрәтләринә сәләват вә сәлам олсун.

Мүгәддәмә

Дин --јол, тәригә демәкдир. Динләрин һамысы инсанлара әдәб вә јашајыи гәјдалары өјрәдән ганунлардыр. Анчаг, онларын чохуну инсанлар өзләри јарадыб; һалбуки инсан өз бәдән гурулушуну вә хилгәтинин инчәликләрини һәлә камил сурәтдә билмир. О, өзүнә ганун јаза билмәз, онун јаратдыгы дин нәгсанлы олар. Дунјада јекәнә камил дин Ислам динидир, чүнки о, инсаны јарадан Бөјүк Халиг тәрәфиндән көндөрилмишидир; она көрә дә инсанын хилгәтинә вә јашајыи тәрзинә тамамилә мувафигдир.

Тәәссүф ки, бизим бу кунки чәмијјәтин үзләри, хусусилә онун чаван нәсли, өзләрини ислам ады илә гәләмә верирләрсә дә, онларда исламдан бир өләмәт көрүнмәјир. Онлар нә ислам јолу илә кедир, нә дә башига бир дини гәбул едиб, она табе" олублар. Онлар сырф динсиз вә өз нәфсләринин истәкләри далынча кедән мәхлуғлардыр. Динсиз бир чәмијјәтдә јашамаг исә мүдһии вә мүшкил бир ишидир.

Динсиз инсан Африкада јарым-вәһиш һалда јашајан вә лут-үрјан кәзән зәнчи мисалындадыр. Кәлмәји-шәһадәти демәклә вә она гәлбән инанмагла инсан исламы гәбул едир, мүсәлман олур. Бу, һаман зәнчијә тәкчә бир туман кејдириб, ејбли јерләрини өртмәк кими бир шејдир; онун бәдәнинин галан јерләри һәлә дә чылпаг галыр. Әкәр инсан кәлмәји-шәһадәти дејиб үсули-динә инанарса, фүруи-динә әмәл едәрсә, онун сәмиими-гәлбдән мүсәлман олмасы субута јетәр. Бу, һаман зәнчијә ади вә садә бир палтар кејдириб, ону адам арасына чыхмага лајиг шәклә салмаг кими бир шејдир. Мүсәлманлыг үчүн зәрури олан үсули-динә инаныб, фүруи-динә әмәл етмәклә бәрәбәр инсан һәм дә исламын әмр вә нәһјинә, мүстәһәбб вә мәкрүһ әмәлләринә, еләчә дә исламын әхлаг гәјдаларына риәјәт едәрсә, о, Аллах-тәәланын истәдији мә'мин мүсәлман олар. Бу исә һаман зәнчинин гијмәтти вә јарашыглы либаслар кејиб, зијнәтләнмәси, савад вә елм кәсб етмәси, мәдәни чәмијјәтин әдәб, әхлаг вә диқәр

гајдаларына саһиб олмасы кими бир шејдир.

Бүтүн бунлары нәзәрә алараг муасир чәмијјәтә, хусусән чаван нәслә көмәк олмаг үчүн «Исламын әсаслары» китабыны јаздым. Бу китабда Ислам илә танышылыг, «үсули-дин» вә «фуруи-дин» шәрһ едилир.

Лакин тәкчә бунлары билмәк вә әмәл етмәклә там ләјагәтли мүсәлман олмаг олмаз. Буну нәзәрә алараг «Ислам әхлагы» китабыны јаздым ки, орада шәрһ едилән мәтләбләрә риәјәт етмәклә инсанлар мүсәлманлыг хасијјәтләрини өзләринә ашылајыб, бу ада лајиг олсунлар.

Амма бу да кифәјәт етмәз. Исламын чохла инчә мәсәләләри вар ки, онлара риәјәт олунмаса, инсан камил мүсәлман һесаб едилмәз. О, һәлә дә «садә палтар кәјмиши савадсыз вә әдәбсиз зәнчи» мисалында олар. Онда али мәчлисләрә кирмәк габилијјәти олмаз.

Бу барәдә һәмвәтәнләримә јол көстәрмәк вә көмәк етмәк мәгсәдилә һәмин китабы тәртиб едиб, ону «Ислам тә'лими» адландырдым. Бурада зикр олунан мәсәләләрлә дә исламын инчәликләри битиб гуртармыр. Лакин исламдан тамам узаг дүшмуш бүгүнки чәмијјәт, хусусилә чаван нәсл, адлары чәкилән китабларын мәзмунуну баһа дүниүб, она әмәл едәрсә, мүсәлман адына лајиг олар, мүәллифин дә мәгсәди һасил олар, чәкдији зәһмәт һәдәр кетмәз.

БИРИНЧИ БАБ

НӘСИҤӘТ ВӘ ИБРӘТ

Инсанын јаранмасы

Елмли шәхсләрлә сөһбәт заманы бә'зән белә бир суал ортаја чыхыр: Көрәсән инсанын јаранмасындан мәгсәд нә имиш? О, доггуз ај ана бәтниндә, Гур'ани-шәриф ифадәсилә десәк – «үч зүлмәт»¹ ичиндә јерләшәрәк, әввәлчә чансыз, сонра јарымчан, ахырда там чанлы олмагла бир мүддәт о зүлмәт мәһбәсдә галандан сонра бөјүк чәтинлик вә мәшәггәтлә орадан чыхыб она јад олан башга бир аләмә, јә'ни бу дүнјаја гәдәм гојур. Гәфләтән дәјишән мүһит онун бүтүн ә'засыны ғычыгландырыр, ағрыдыр; о, өз раһатлығыны тә'мин едә билмир, буна имканы јохдур; шикајәтләрини демәјә нә гүдрәти вар, нә тагәти, нә дә имканы. О, өз изтирабларыны јалныз ағламагла ифадә едир. Инсанын дүнја мүсибәтләри бу вахтдан башланыр.

Сонра онун өмрүнүн һәр дөврүнә мәхсус зилләт, әзијјәт, өзүнә һәјат јолу тапмаг үчүн раст кәлдији мүхтәлиф чәтинликләр; каһ дүчар олдуғу ағыр хәстәликләр, каһ дүшмән горхусу, мүһарибәләрдә көрдүјү чәтинликләр, куја нисбәтән асудә олдуғу вахтларда исә айләни тә'мин етмәк, өвлад бәсләмәк, онларын гајғысыны чәкмәк, нәһәјәт, гочалыб ишдән дүшмәк, һәр шәјдән өтрү башгасына мөһтач олмаг, һәтта узун мүддәт дүшкүн олуб галдыгда өзүнә ән јахын адамларын да ондан безиб бизар олмасы, буңлара сәбр едәрәк онун чәкдији мә'нәви изтираб, бүтүн бунлардан сонра чан вермә дәһшәти, истәклиләрдән әбәди ајрылмаг, бәдәнин бир парча мурдар чәмдәјә чеврилмәси – бүтүн бу чисмани вә руһани әзаблар инсанын бу ғыса өмрүнүн мәзмунуну тәшкил едир. Инсан һәјатынын үмуми мәнзәрәси Гур'ан әјәләриндә дә тәсвир едилир.

Бүтүн буңлар вә әлавә олараг һәр кәсин өз һәјат тәчрүбәси көстәрир ки, дүнјада һеч бир ләззәт, данми шадлыг вә раһатлыг јохдур. Дүнјанын ән јахшы вә дүрүст тәсвирини һәзрәти-Әли әләһиссәлам «Нәһчүл-бәләғә» әсәриндә вермишдир. О Чәнаб бу дүнјанын вәфасыз, е'тибарсыз вә алчаг бир шәј олдуғуну али бәләғәт камиллији илә тәсвир етмишдир. О мә'чүзәли чүмләләр инсанын дүнјаја бахышына һәгиги истигамәт верир; инсанлары хәбәрдар едир ки, афәт вә бәлалар илә долу олан бу е'тибарсыз вә

сэламын јавэрлэриндэндир ки, бири дүнјадан кедәндә, онун јеринә бир нэфәр дүнјаја кәлиб, ону әвәз едир.

38. Гурудулмамыш тәзә-тәр хурмаја рүтәб, гурудулмуш хурмаја төмр дејирләр.

39. Сәвиг – бизләрдә «гавут» адланан бир тәамдыр ки, инди дәбдән дүшүбдүр. Ону һазырламаг үчүн буғданы говурурлар, сонра ону әзиб јарма вә ја ун һалына салырлар. Сонра ону шәрбәт вә ја дошаб, ја да бал илә исладыб хәмир һалына кәтирирләр. Һалваја бәнзәр бу тәам чох ләззәтли олур; һәм дә ону асан һазырламаг олур, биширмәјә дә еһтијачы олмур.

40. Һәрисә – әт илә буғда гарышығындан һазырланан бир тәамдыр ки, Иранда она һәлмаши дејирләр. Бундан өтрү бир гәдәр буғданы исладыб, сонра дејәчлөјәрәк, ону габыгдан чыхарырлар. Сонра бир көк гојун кәсиб, онун әтини гујруғу илә бирликдә бир газанда биширирләр. Сонра һаман мүгәшшәр (габыгсыз) буғданы о әтин үстүнә төкүб гарышдырырлар вә ону палумлајараг тамам һәлл бишәнә гәдәр гајнадырлар. Бу гајда илә һазыр олан вә хәшилә бәнзәјән тәам һәлмашы (вә ја һәлим-ашы) адланыр, өзү дә чох гүввәтли тәамдыр.

41. Ач – даһа доғрусу – аач – фил сүмүүнә дејилир.

* * *

МҮНДЭРӨЧАТ

Мүгэддэмэ	3
БИРИНЧИ БАБ. НӘСИҤӨТ ВЭ ИБРӨТ	
Инсанын жаранмасы	5
Товһид	9
Елм вэ әмәл	15
Исламда нәһј едилмиш шејләр	16
Сечилмиш һәдисләр вэ хәбәрләр	23
Рәсули-Әкрәмин (с) дилиндән олан һәдисләр вэ хәбәрләр	24
Һәзрәти-Әли әләјһис-сәламын дилиндән олан һәдисләр вэ хәбәрләр	34
Сәјир имамларын дилиндән олан һәдисләр вэ хәбәрләр	37
Лугманын өз оғлуна төвсијәләри	40
Ме'рач кечәси Рәсули-Әкрәмин (с) Аллаһ-тәала илә мұкалимәси	42
ИКИНЧИ БАБ. ВӘСИЈӘТ ВЭ БӘСИРӘТ	
Һүгүг мәсәләләри	52
Рәсули-Әкрәм (с) чәнабларынын Һәзрәти-Әлијә төвсијәләри	57
Һәзрәти-Рәсул (с) чәнабларынын Әбдүллаһ ибни Мәс'удә төвсијәләри	73
Һәзрәти-Рәсул (с) чәнабларынын ӘбуЗәрә төвсијәләри	88
ҮЧҮНЧҮ БАБ. БУ КҮНКИ КҮН – АХИРӘЗ-ЗӘМАН	
Мөв'изә вэ нәсиһәт	105
Дүнјанын әһвалы вэ онун мәзәммәти	107
Мәлаһим	111
Имами-зәманын зүһүр әләмәтләри	119
Гијамәт әләмәтләри	127
Ахирәт тәдарүкү	132
Төвбә вэ онун шәртләри	136

ДӨРДҮНЧҮ БАБ. ИНСАНЫН АЛИ ХИСЛЭТЛЭРИ

Әгл	139
Һәја	141
Әдәб вә елм	143
Һүсни – хулг	148
Сәхавәт вә мәрдлик	151
Сүкут	155
Сәбр	158
Фәгирлик	160
Гәнаәт	165
Һүзн вә онун фәзиләтләри	166
Мүрағәбә	167
Зикр вә ибадәт	168

БЕШИНЧИ БАБ. ИСЛАМДА БӘЗИ ҺӘЈАТИ МӘСӘЛӘЛӘР

Никаһ бәһси	176
Гадынларын јахшы сифәтләри	178
Гадынларын пис сифәтләри	180
Евләнән чаванлара төвсијәләр	181
Тој гајдалары	185
Кишинин өз зөвчәси бојнунда һәгги	186
Гадынын өз әри бојнунда һәгги	187
Гадынла әлагәдар олан дикәр мәсәләләр	189
Өвлад вә онунла әлагәдар олан мәсәләләр	192
Мәриз вә онунла әлагәдар олан мәсәләләр	197
Јемәк вә ичмәк гајдалары	201
Хилал	207
Чәрәк һәггиндә кәлән хәбәрләр	207
Су һәггиндә кәлән хәбәрләр	208
Әт вә пиј һәггиндә кәлән хәбәрләр	209
Бал һәггиндә кәлән хәбәрләр	211
Шәкәр һәггиндә кәлән хәбәрләр	212
Тәмр һәггиндә кәлән хәбәрләр	213
Мејвәләр һәггиндә кәлән хәбәрләр	213
Башга гисм мә'кулат	218
Либас, мәскән вә онларла әлагәдар олан мәсәләләр ...	223

Мәскән һәггиндә	228
Һәммам, тәмизлик вә диһәр әлагәдар мәсәләләр	231
Шакирдләрә вә теләбәләрә төвсијәләр	236
Хатимә	242
Изәһлар	248

ӘҺМӘДОВ ӘҺМӘДАҒА ҺАЧЫ
МИРЗӘ ӘБДҮЛКӘРИМ ОҒЛУ

ИСЛАМ ТӘ'ЛИМИ